

ZÁKLADY LIDSKÉ DUCHOVNOSTI

Petr. D. F.

1982

VELMI DŮLEŽITÝ ÚVOD

Výtah z knihy „Základy lidské duchovnosti“, str. 1 – 6, Velmi důležitý úvod.

Pustit se do úkolu bádát a psát o základech lidské duchovnosti pouze na podkladě vlastních spekulací, domněnek a odkazů na druhé je marným, neproduktivním a ve skutečnosti nemožným podnikáním. Je několik důvodů, proč tomu je tak:

1. Duchovnost obecně je možno pojímat jako danost od Nejvyššího. Jako takovou ji může interpretovat, vysvětlovat a definovat pouze Ten, který ji vytvořil, kdo je jejím původcem.

2. Lidská přirozenost je různě ohraničena v porozumění tomu, jak se duchovnost chápe. To jest v přírodních podmínkách či v přírodním stavu. Její přírodní stav má jen pomíjivou hodnotu. Bytosti, jakými jsou lidé jsoucí v přírodním stavu, musí definovat vše z tohoto stavu. Avšak duchovnost nevzniká v přírodním stavu, a tak ji není možné chápat a vysvětlovat pouze na tomto základě. Je třeba postoupit nad přírodní stav, abychom se přiblížili pravdě o duchovnosti.

3. Lidé mají ve své přirozenosti sklon přizpůsobovat vše úrovni svého vlastního chápání. Jelikož toto chápání je v mnoha případech založeno na denních potřebách pro přežití v přírodním světě, podřizují vše tomuto účelu. Takto jsou motivováni každodenními událostmi v životě lidstva obecné a událostmi v jejich osobním životě zvlášť. Chápat duchovnost znamená přesáhnout tento druh chápání a poznat fakt, že všechny události, ať jednotlivě, či obecně, mají svůj pravý původ především v duchovním stavu dění, nikoliv v těchto událostech samých.

4. Protože lidské bytosti jsou ve svém přírodním stavu omezeny jeho pomíjivými hodnotami, mají sklon zakládat svá vysvětlení a pojmání jakéhokoliv fenoménu na těchto pomíjivých hodnotách. To se tedy týká i jejich vysvětlení a pojetí duchovnosti. Jelikož duchovnost je ve své esenci a substanci transcendentní všemu, co má pomíjivou hodnotu, nemůže být plně pochopena z těchto hodnot. Proto je jakékoli chápání založené na takové podmínce zkreslené.

5. Jelikož lidská řeč odvozuje své kategorie, pojmy a ideje z věcí a myšlenek týkajících se především pomíjivosti přírodního světa, je těžké nalézt výraz přiměřený snaze dosáhnout plného chápání pravé reality duchovnosti lidskou myslí. Cokoli je řečeno v lidských termínech, může pouze přiblížit to, co duchovnost skutečně je, neboť bez ohledu na to, co je o ní řečeno, vždy bude přesahovat vyřčená slova a jejich obsahy.

6. Jelikož jsou lidské bytosti z těch a oněch důvodů lapeny v pasti přírodního světa, který vchází v existenci časoprostorového kontinua, jsou omezeny ve svých pojmech a ve svém chápání svými relativními podmínkami. Proto nejsou lidé schopni za těchto podmínek plně porozumět jakékoli absolutní hodnotě. V přírodních podmínkách jsou schopni se pouze přiblížit pravdě. Protože duchovnost přesahuje ve všech ohledech relativní pojmy lidské přírodní podmíněnosti, mohou se jí pouze přiblížit. To je další zdroj mnoha zkreslení.

7. Jelikož nejsou si lidské bytosti vědomy svých pomíjivých stavů existence v přírodním světě, mají sklon lpět na tomto světě a zachovávají všemi prostředky dosavadní stav své existence. To je samozřejmě vede k budování a hromadění všech druhů zvyků, tradic, kultur a společenských zřízení, které by zajistily jejich relativní nesmrtelnost v historii lidstva. Jelikož se tyto zvyky, tradice a kultury budují na předpokladu a na základě pomíjivosti lidských hodnot, jsou tu paradoxně zároveň za účelem zachování relativní nesmrtelnosti lidstva a vedou ke stagnaci všech hodnot.

Paradox této situace je v předpokladu, že je možno dosáhnout pokračování existence zachováním tradic a zvyků. Protože všechny zvyky a tradice jsou založeny na relativních hodnotách pomíjivosti lidské existence v přírodním světě, následně vytvářejí pro lidstvo past, která přináší namísto nesmrtelnosti úplnou záhubu.

Pravá povaha tradic a zvyků blokuje správné pojmání duchovnosti, protože je duchovnost přesahuje ve všech ohledech. Aby se pravá povaha duchovnosti správně chápala, musí se naprosto a vůbec nebrat v úvahu existence minulých, přítomných a budoucích tradic a zvyků. Pouze překročením tradic je možno více se přiblížit k samé duchovnosti.

Na základě těchto závěrů by se přirozeně skončilo v pesimistickému postoji, v němž by se tvrdilo, že je pro lidi zcela nemožné porozumět vlastní pravé duchovnosti. Takto se může vážně zpochybnit plodnost a užitečnost možné plnohodnotné diskusi o lidské duchovnosti. To vše je naprostou pravdou jen tehdy, když si někdo podejme na takový úkol na základě svých a ze svých vlastních dispozic, subjektivních projekcí a odvolávání se na druhé. Je zcela něco jiného, je-li k dispozici přímé zjevení, inspirace a iluminace od Nejvyššího, který k této věci přistupuje z hlediska duchovních potřeb celého lidstva. V současné době existuje zvláštní duchovní okolnost a stav, vyžadující takové zjevení, aby lidem byla dána možnost lepšího přiblížení k Absolutní pravdě o duchovnosti. Nejvyšší vybírá (ze svého hlediska) nejpříhodnější dobu, nejvhodnější osobu či osoby a nejvhodnější prostředky, které pomáhají v přenosu takového zjevení. V těchto případech se nezpytují postupy Nejvyššího, ale akceptují se jako pověření a úkol vlastního pozemského života stát se takovým prostředkem či nástrojem, jimž se přenos tohoto zjevení uskutečňuje a stává se možným.

Tato kniha se má tedy pojímat jako výsledek přímého zjevení, inspirace a osvícení Nejvyšším. Způsob jejího vytvoření je samozřejmě netradiční a nekonvenční a bude obtížná k přijetí pro ty, kteří zakládají své soudy na tradičních a konvenčních přístupech. V tradičním a konvenčním přístupu existuje požadavek a příkaz, že zjevení přichází pouze určitými způsoby a prostředky, pouze skrze určité typy lidí a pouze v jistém zvláštním jazyce. Protože lidé obvykle nevědí, jak by se zjevení mohlo přenášet, nesprávně usuzují, že pouze klasickým způsobem a klasickou řečí, jako je tomu v případě biblických proroků nebo Ježíše Krista v Novém zákoně, kdy je použit zvláštní, velmi často temný symbolismus a básnická řeč, archaické formy atd. Cokoli jiného, psaného a přineseného odlišným způsobem, nemohou přijmout, protože to nevyhovuje očekávaným standardům lidských tvorů, kteří jimi tíhnou připisovat a předpisovat Nejvyššímu. Naštěstí se Nejvyšší neřídí lidskými standardy. Každá doba, okolnost a situace v historii lidstva vyžaduje svůj zvláštní a odlišný přístup, který je v souladu s potřebami, specifikou a požadavky té určité doby a situace. Není možné je zobecňovat, určovat z nich hodnoty, zákony a podmínky, za nichž taková zjevení mohou vznikat. Bylo by to uzavíráním dveří, kdyby se vlastní omezení promítala na Nejvyššího.

V historii lidstva bylo mnoho tvrzení přímých zjevení Nejvyššího. Některá byla legitimní, některá nikoliv. Pravé zjevení je vždy včasné a přizpůsobené duchovním

potřebám, podmínkám a jazyku dané doby. Očekávat, že by Nejvyšší vždy užíval týž způsob, styl a touž řeč, kdykoliv přináší Své zjevení, by znamenalo fakticky předpokládat, že není schopen vytvořit nic nového či se naučit řeč lidí, ke kterým hovoří.

Pro lidi oddané tradicím a konvencím a promítající nostalgicky své subjektivní tužby do historických, poetických a symbolických způsobů vyjadřování je cokoli nového buď banální, nebo není hodno Nejvyššího. Lidé tohoto druhu se stávají subjekty či nástroji přenosů sdělení nebo pseudozjevení bytostí z absolutního odjinud, které se nacházejí v témž nostalgickém rozpoložení. Od nich pak pocházejí potřebné produkce „zjevení“ ve starodávném stylu, jakým je styl Bible, v nějaké archaické řeči nebo poetické formě, dodávající věrohodnost zjevovaným myšlenkám. Problémem je to, že když se někdo ohraničuje svou vlastní touhou mít zjevení v tradiční formě a zakládá věrohodnost zjevení na této požadované formě, klame sám sebe ve víře, že takovéto zjevení je od Nejvyššího pouze proto, že přišlo v této zvláštní formě. Lidé ale zapomínají při pohledu na tento druh zjevení na jednu důležitou věc: Je to pouze imitace pravého zjevení. Nechtějí uznat, že Nejvyšší tvoří vždy nové věci a nikdy se neopakuje ve stylu a metodě zjevení nebo čehokoli jiného. Ten/Ta bere vždy na zřetel to, co je nejlepší pro lidstvo za právě probíhající situace, a to, co je za současných podmínek lidstva nejvhodnější pro moderní prostředky. Imitace, nostalgie, očekávání atd. vznikají z potřeby zachovat tradice a zvyky a udržet status quo. Vše nové je nebezpečné, neboť to vyžaduje změny. A to je právě ta věc, kterou lidstvo nechce - změnu. Proto se od Nejvyššího žádá, aby nic neměnil.

V historii lidstva byly doby, kdy bylo nezbytné užít symbolického jazyka, souvztažností a stylu, který byl mnohým nejasný. Duchovní podmínky lidstva byly tenkrát takové, že lidé vyžadovali tento styl a metodu. Nic jiného nebylo tehdy možné. Ale jak doba pokročila, vznikly odlišné podmínky, stavy a situace, které vyžadují jiné přístupy, styly a metody, které jsou v souladu s duchovností těchto dílčích okolností.

Duchovní historie lidstva vždy postupuje v krocích, které jsou jakoby stavebními bloky duchovnosti. Každý krok představuje základnu, na níž se buduje krok další, vyšší. Každý krok historie lidstva se může rovnat místnímu (oproti univerzálnímu) cyklu času, ve kterém je nutno tento krok vybudovat a úplně vyčerpat jeho užitečnost. Každý krok vzhledem ke své vlastní duchovnosti vyžaduje specifické porozumění a styl, specifickou metodu a své vlastní zvláštní zjevení. Nejvyšší samozřejmě podle potřeby přizpůsobuje Své zjevení každému kroku, jak je třeba. Důvod, proč vše v duchovním vývoji lidstva postupuje v krocích, je ten, že lidé nemohou vzhledem ke své přírodní podmíněnosti pochopit Absolutní pravdu. Jak bylo uvedeno již dříve, mohou se k ní jen přiblížit. Pravou přirozeností Absolutní pravdy je to, že je dynamická. Nestagnuje, není jsoící, ale je stávající se. Proto se pravda musí zjevovat v krocích. Jakmile daný krok se svou specifickou pravdou splní svůj účel, získá se poučení a užitečnost jeho existence je vyčerpána, je odložen, aby se použil jako odrazový můstek k budování nového kroku a pravdy vztahující se k tomuto novému kroku. Je krajně důležité pochopit toto zjevení o stavbě kroků a dynamické povaze pravdy, nebo se naprosto vytratí veškerý smysl účelu této knihy a všeho ostatního vztahujícího se k duchovnosti. Omyl lidstva spočívá v představě, že každé zjevení má absolutní hodnotu. Neměnně se vytváří závěr, že když zjevení pochází od absolutní bytosti, je následně též absolutní a zapomíná se na tento důležitý fakt: Zjevení je dáno neabsolutním bytostem. Každé zjevení Absolutní povahy pro neabsolutní bytost nedává žádný smysl, není pochopitelné, a je tedy nepřijatelné. To by nakonec vedlo k záhubě lidských tvorů. Pokud lidé usuzují, že zjevení má absolutní hodnotu, tíhnou strnule ke starému zjevení, aniž by si uvědomili, že mezitím Nejvyšší vytvořil nové kroky, nové podmínky a nové duchovní skutečnosti, které přesahují všechny předešlé.

Kvůli tomuto přístupu jsou lidé ovšem neschopni přijmout cokoliv nového, stagnují, a tím dusí svůj vlastní duchovní život. Pravou skutečností v tomto ohledu je to, že Nejvyšší přibližuje Sebe Sama úrovni chápání a schopnosti pokroku neabsolutních bytostí a jak postupují ve svém duchovním vývoji, zjevuje jim v krocích přiblížení pravdy k Absolutní pravdě.

Z tohoto důležitého pravidla se musí vyvodit, že cokoliv bylo doposud v celé historii lidstva zjeveno, bylo relevantní jen v každém jednotlivém kroku a každému jednotlivému kroku a musí se to přijmout jako základ, na němž se vybuduje krok nový. Proto je význam každého zjevení platný jen v tomto jednotlivém kroku. Jak pokrok postupuje, stává se v určitém bodě zastaralým a pro další krok je nutné nové zjevení. Nové zjevení uchovává základní zrnka pravdy, které má každé zjevení, a odkládá vše, co nemá užitek. Proto nepřekvapuje, že v mnoha případech nově zjevená pravda zdánlivě protirečí staré pravdě čili předchozímu kroku: Pro toho, kdo pojímá každé zjevení jako to, co má absolutní hodnotu, je rozpor zřejmý: Dvě protikladné absolutní pravdy nejsou možné. Ale jestliže se zjevení přijímá ve světle kroků duchovního pokroku, protirečení je pouze relativní či zdánlivé. Z uvedeného je zcela zřejmé nebezpečí zatvrzelého tíhnutí k jednomu kroku a setrvávání na starých tradicích a zvycích.

Z těchto důvodů je třeba opětovně a znovu zdůrazňovat, že proto, aby kdo pochopil to, co následuje v této knize, nesmí vůbec a naprosto brát na zřetel jakékoliv konvenční a tradiční myšlení.

Je také nezbytné neustále upozorňovat každého, kdo čte tuto knihu, že je přímým zjevením Nejvyššího pro další krok lidského duchovního vývoje, ke kterému je lidstvo nyní připraveno. Musí se proto chápat ve světle tohoto kroku. Je to velmi důležitý krok stejně jako každý předcházející - ale jde nicméně jenom o krok. Bylo by tragédií, kdyby se tato kniha vnímala, byla pojímána a chápala se v absolutním smyslu. Bylo by to opakováním podobných chyb minulosti. Jedním z mnoha účelů tohoto zjevení je varovat před takovými chybami. Z tohoto důvodu je třeba pamatovat na to, že v okamžiku, kdy toto zjevení splní svůj úkol a nový krok se naplní, další krok v pořadí vstoupí do své existence postavené na posledním kroku. Proto cokoli je z hlediska tohoto následujícího kroku nepoužitelné z kroku současného, bude odloženo. Důležitost tohoto kroku spočívá ve faktu, že se bez něj nemůže vybudovat další krok, stejně tak jako by ten nynější nemohl být vybudován bez předcházejícího. Další krok však bude přesahovat vše, co je zjeveno v kroku předcházejícím, stejně jako tento krok přesahuje všechny předchozí. Bez neustálého uchovávání tohoto pravidla v mysli a bez pojímání všeho přicházejícího v jeho světle by se jeho smysl, účel a účinek zcela ztratil. Byla by to ztráta času. To je důvod, proč je tento úvod tak důležitý.

Jak je uvedeno výše, bylo v průběhu známé historie lidstva několik zjevení od Nejvyššího - mnohá z nich jsou zaznamenána v knihách jako je Bible, Bhagavad-Gíta, Védy, Tibetská kniha mrtvých, Upanišady, Korán a některé další. Byla to zjevení v souladu s jejich dobou, potřebami, místem, odlišnostmi duchovního vědomí a jeho konkrétními stupni. Všechna obsahují zrnka Univerzální pravdy. Ale tato zrnka jsou nyní pohlcena konvenčními a tradičními výklady a tvrzeními o výlučnosti a absolutnosti jednotlivých pochopení povahy těchto zjevení. Křesťané se například zdráhají přijmout jakákoliv zjevení, které přichází po Zjevení Sv. Jana, neboť se opírají o jeho výrok učiněný na závěr jeho knihy v kapitole 22, verších 18 a 19: „Varuji každého, kdo slyší slova proroctví této knihy: Kdo k nim přidá, tomu přidá Bůh ran popsanych v této knize, a jestliže někdo ubere ze slov knihy tohoto proroctví, tomu Bůh odejme podíl v knize života a místo ve svatém městě,“ jak se o nich píše v této knize.

Z tohoto výroku mnozí křesťané mylně vyvozují, že to bylo poslední zjevení, po němž již nikdy žádné jiné nemůže přijít. Kdyby někdo přesto tvrdil, že obdržel zjevení, které by se mohlo přidat k prorocství Sv. Jana, znamenalo by to, že to nemůže být pravé zjevení. To pak vede k víře, že zjevení Nového zákona jsou jediné pravdivá, neboť jediné ona mají věčnou absolutní hodnotu. Tento závěr vedl tragicky křesťany a jejich církve do Temných dob, které zvrátily každý pokus přinést něco nového do pojetí křesťanství a duchovnosti a takto preventivně zabránily na mnoho století přímému zjevení Univerzální přirozenosti. Situace není samozřejmě lepší ani v jiných duchovních systémech, protože i ony zmařily jakýkoli pozdější vývoj svým sklonem k vlastnímu, tradičnímu a konvenčnímu přístupu. To zcela podkopalo přijímání něčeho nového, co odporuje jejich tradičnímu a navyklému myšlení.

Aby však Nejvyšší uchránil v lidstvu nějaké duchovní vědomí, udržoval mezi jistými jedinci skrze vnější způsoby uctívání a tradic nějaká pojetí pravé duchovnosti, takže se mohl zachovat život člověčenstva a mohly se vybudovat další stupně pozemského cyklu času.

Naneštěstí byli tito jedinci obvykle zavrženi, vypuzeni, pronásledováni nebo považováni za kacíře či za šílené. Vzdor tomu vždy rostl vnitřní sklon k pokroku a k budování nového stupně v lidském duchovním vědomí a vydal své plody. Po stoletích následujících po Zjevení Sv. Jana se lidstvo díky úsilí těchto jedinců stalo připraveným pro další důležitý krok, který měl přesáhnout Temný věk tradic a zvyků a připravit lidstvo pro návrat do pravé, nezkraslené, a tedy netradiční a nekonvenční duchovnosti. Toto zjevení, které lze nazvat jako přechodný krok ze starého, temného, tradičního a konvenčního myšlení k myšlení nového duchovního věku, který přijde v následujícím kroku, bylo přeneseno skrze Emanuela Swedenborga.

Naneštěstí není hodnota Swedenborgova a zjevení Nejvyššího, které přišlo skrz něho, z jistých důvodů správně pochopena a není široce známá. Problémem bylo, že se toto zjevení nepovažovalo za to, čím je, tj. za životně důležitý přechod z dlouhého Temného, tradičního a konvenčního stupně, z něhož sestával celý jeden časový cyklus, do nové éry člověčenstva, která je na svém začátku. Pravá podstata tohoto přechodu vyžaduje podržení několika určitých tradičních a konvenčních pojetí a představ, aby se předešlý krok zcela nezničil. Pro nezvyklou temnotu, výdrž, stupeň duchovního zkažení a zkomolení i ztrnulost předešlého kroku v historii člověčenstva nebylo možno budovat další krok přímo, ale namísto toho byla Nejvyšším počata přechodná perioda. Ta měla člověčenstvo připravit na to, co mělo přijít, bez nebezpečí jeho úplné duchovní zkázy a zničení. Problém byl v tom, že kdyby se plná šíře pravdy dalšího kroku dala k dispozici Swedenborgovi a lidstvu, nebyli by schopni ji přijmout. Mohli by ji úplně odvrhnout, a tím zabránit, aby nastal nový krok. Jelikož je pro lidstvo životně důležité, aby nový krok nastal, bylo nutné zahájit přechodnou periodu, která by mohla obsahovat něco nových pravd a uchovat něco ze starých, konvenčních a tradičních myšlenek a něco ze zkraslených pohledů, které by byly vhodné pro nový krok. Bez tohoto činu by lidstvo zůstalo v Temném věku své duchovnosti, která není duchovností vůbec. A tam, kde není duchovnosti, není života. Proto kdyby nebylo této přechodné periody, reprezentované zjevením skrze Swedenborga, bylo by člověčenstvo zničeno.

Zjevení Nejvyššího, které je v souladu s dalším krokem, tedy logicky buduje a vychází z přechodného období Swedenborga. Proto je také přehodnocením, úpravou a zkrášlením Jeho vybraného pojetí.

Pro tyto přechodné hodnoty nebylo Swedenborgovo pojetí v době jeho pobývání ve fyzickém světě široce přijato. Tato situace je však odlišná ve světě duchovním a v

jiných vesmírech a galaxiích a slunečních systémech, kde je jeho pojetí známo jako takové, čím skutečně je, a vysoce ceněno pro jeho vznešený účel. Jsou dva důvody, proč jeho pojetí není přijato a neholduje se mu šířeji na této planetě.

1. Prvním je to, že povaha jeho přechodnosti obsahuje určitá velká zkreslení, která musí být napravena dříve, než by jejich široké přijetí bylo možné. Kdyby tyto velké omyly byly široce přijaty, mohly by posílit některé ze starých a tradičních a konvenčních přístupů, a tak by mohly zničit možnost výstavby dalšího kroku. Jakmile se toto pojetí opraví a umístí ve správné perspektivě, stane se nedílnou součástí nového věku a bude uznáváno daleko šířeji.

2. Druhým důvodem je to, že několik tisíc následovníků Swedenborgova pojetí, kteří vytvořili církev nesoucí jeho jméno a pojímali jeho učení tradičně a konvenčně, tímto zahubilo jakoukoliv možnost jeho širšího přijetí. Problémem swedenborgiánů je to, že činí právě tutéž chybu jako všichni tradicionalisté: Považují zjevení příšlé skrze Swedenborga za absolutní, které je posledním a konečným slovem v lidském duchovním vývoji. Tím, že to tvrdí, neliší se od lidí předešlého kroku, jsou tedy tak zpátečníci jako všichni ostatní. Na takovém přístupu se nemůže dost dobře budovat něco nového.

Není snadné zbavit se starých, důvěrných, tradičních, konvenčních a zdánlivě pohodlných přístupů. Ale neučiní-li tak, je vše ostatní ztraceno a nemá pravý význam a realitu.

V této knize je málo jednotlivých odkazů na něčí práce či koncepce. Jelikož je tato kniha výsledkem přímého zjevení, osvícení a inspirace od Nejvyššího, odráží úplně a pouze Jeho vnímání, výklady a prezentaci existující situace s pohledem na ni z pozice příchodu nového kroku lidského duchovního pokroku. Nejvyšší zjevuje pouze to, co je náležité, správné a odpovídající vzhledem k příštím kroku, protože tak je to pro člověčenstvo vhodné. Jelikož podstatou kroku je pokročit, existuje přesahující chápání, vnímání, interpretace a zpřítomnění, které nejsou známy z hlediska stupně, který se buduje právě nyní. Člověčenstvo není připraveno pro toto přesahující chápání, pokud se nový krok plně nezformuje, nesestaví a nevyplní. Když přijde ta doba, nové zjevení bude dáno někomu dalšímu a zahájí se budování nového stupně. Ale to již bude jiná událost jiného časového cyklu v lidském duchovním vývoji. Až přijde ta doba, tato kniha se stane zastaralou a bude mít pouze historickou hodnotu, jako základna pro vybudování vyššího stupně, který přesahuje její vlastní podmínky, stavy a úroveň chápání.

Tato kniha je určena široké škále čtenářů, kteří se zabývají duchovními záležitostmi. Její jazyk je přizpůsoben tomuto účelu. Některé záležitosti mají však hluboký filosofický obsah a vyžadují zpracování použitím odpovídajícího jazyka. Z toho důvodu není vždy možné zachovat žádoucí jednoduchost a jasnost odpovídající všem úrovním lidské chápavosti. To platí obzvláště o první kapitole této knihy. Cokoliv je uvedeno v této knize, není určeno k argumentaci, souhlasu či nesouhlasu. Nepovažuje se to ani za příkaz, nařízení, nárok či zákaz nebo za systém víry, který musí být přijat. Účelem je poskytnout lidem možnost reflektovat, kontemplantovat, meditovat a vážně pojímat to, co bylo řečeno, kvůli jejich vlastnímu duchovnímu prospěchu, růstu a pokroku. Pokud splní tento účel, více se od ní neočekává.